

66% af danskerne planlægger i år at holde ferie i Danmark

45% af dem planlægger at lade turen gå til Skagen

Kilde: YouGov

DIABETES. Det er ikke kun middelklassen, der rammes af sukkersyge i Indien. Også den fattige befolkning fra slummen rammes, og de har ikke råd til at betale for behandling. En kvindes øje behandles med højteknologisk udstyr. Arkivfoto: Miriam Dalgaard

Medicin. Novo sikrer ulandenens adgang

Lægemiddelvirksomheder i hele verden bør lære af Novo Nordisk. Selv om de heller ikke er helt i mål.

ANALYSE

DAMIANO DE FELICE OG JAYASREE IYER

I en verden, hvor to milliarder mennesker stadig ikke har adgang til livsvigtige lægemidler, kan Danmark spille en væsentlig rolle. Lægemiddelinindustrien tegner sig for ca. 70.000 jobs i Danmark, og lægemidler udgør mere end 10 procent af eksporten.

Medicon Valley – et område, der strækker sig fra Østdanmark til det sydlige Sverige – er et af Europas stærkeste biovidenskabelige kraftfelter.

Hvordan kan Danmark sikre sig en balance mellem økonomisk gevinst og socialt ansvar i forhold til de lægemiddelvirksomheder, der opholder sig i landet?

Access to Medicine Index er en upartisk rangliste over verdens 20 førende forsk-

ningsbaserede medicinalvirksomheder vedrørende deres bestræbelser på at lette adgangen til medicin for folk i udviklingslande. Indexet indfanger data om de mest belastende sygdomme i mere end 100 lande. Da adgangen til medicin er en facetteret sag, tager indexet højde for flere faktorer, fra forskning og udvikling til donationer, fra prisfastsættelse til immaterielle rettigheder og patenter.

FORMÅLET MED Access to Medicine Index er at råde bod på en væsentlig mangel ved vore dages globaliserede marked: Da udsatte mennesker har begrænsede midler, har forskningsbaserede lægemiddelvirksomheder kun få incitamenter til at målrette eksisterende produkter til dem og/eller udvikle produkter, der adresserer deres specifikke behov.

Indexet forholder sig til skævheden ved at rangordne virksomhederne. Da det er naturligt for virksomhederne at konkurrere mod hinanden, kreerer dette også en stræben efter førerpositionen. Desuden fremmer det udbredelsen af anerkendte metoder, forbedrer markedets dynamikker ved at fremme relevant information (f.eks. porteføljen af forsknings- og udviklingsprojekter) og sætter offentlige planlæggere i stand til at hand-

le på et vidensbaseret grundlag.

Der er mange grunde til, at Novo Nordisk indtager en førerposition i Access to Medicine Index. Novo Nordisks tilgang til lægemidlers tilgængelighed ikke af antropisk art, men skal ses i forbindelse med virksomhedens centrale forretningsområde: diabetes.

Novo Nordisk lancerede i 2013 en ny strategi for global adgang til diabetesbehandling og benytter sig af nøgleindikatorer, der viser udviklingen frem mod målsætningen: at nå 40 millioner mennesker – med fokus på de allerfattigste – i 2020. Desuden havde Novo Nordisk, ind-

til udgangen af sidste år, en engageret koncernchef med ansvar for samspillet mellem virksomhedens nøgleinteresser og social ansvarlighed, en anerkendelse af betydningen af dialog i tilrettelæggelsen af behovsbaserede strategier for bedre adgang til medicin.

Virksomheden arbejder også for at nedbringe udgifterne til diabetesbehandling. Som led i sin differentierede prispolitik har Novo sat sig for at sælge insulin i udviklingslande til 20 procent af den pris, man forlanger i højtudviklede økonomier. Desuden har Novo Nordisk stået i spidsen for innovative forretnings-

modeller, der skal reducere patienternes rejseomkostninger i form af såkaldte 'One-Stop Diabetes Centres', hvor patienter kan modtage alle former for diabetesbehandling på samme sted.

Endelig bidrager virksomheden til at fremme lokale organisationers formåen på en lang række områder, fra forskning og udvikling til kvalitet i produktionen og styring af forsyningskæder. For eksempel samarbejder Novo Nordisk med myndighederne i Bangladesh om en forbedret indsats mod forfalskede lægemidler.

DE POSITIVE resultater er dog ikke ensbetydende med, at der ikke er plads til forbedring. Novo Nordisk kunne koncentrere sig mere om at udvikle diabetesbehandling, som egner sig til forholdene i lavindkomstre regioner, for eksempel var-mestabile insulinbehandlinger eller insulin til oral brug.

Desuden har firmaet endnu ikke bundet sig til at udlicitere nyere og mere effektive diabetesprodukter (faktisk er ingen relevante licenser af denne art udstedt).

Endvidere kunne Novo Nordisk udvide sit geografiske indsatsområde og ikke udelukkende koncentrere sig om patienter i de fattigste udviklingslande og der-

med udelukke de millioner af fattige, som lever i vækstøkonomierne.

DER ER GOD grund til at understrege disse resultater, da Novo Nordisk ikke er det eneste danske medicinalfirma, der sidder inde med behandlinger, der er relevante for millioner af mennesker i udviklingslandene.

Lægemiddelindustriforeningen, brancheforening for den danske lægemiddelinindustri, har allerede anerkendt, at lægemiddelvirksomheder bærer en del af ansvaret for bekæmpelse af de mange sygdomme, som primært rammer ulandene. Det er forståeligt.

Branchen skal på én gang imødekomme indbyrdes modstridende krav om innovation, afkast og bedre adgang til medicin. At arbejde for en bæredygtig og universel adgang til medicin er ikke alene det rigtige at gøre, det er også en logisk konsekvens af branchens bæredygtige målsætninger på lang sigt.

analyse@pol.dk

Oversettelse: Lorens Juul Madsen

Damiano de Felice, strategisk chefrådgiver, og Jayasree Iyer, Head of Research, Access to Medicine Foundation

Adgang til medicin

Kilde: Access to Medicine Foundation, 2015

GlaxoSmithKline plc	3,29
Novo Nordisk A/S	3,01
Johnson & Johnson	2,84
Novartis AG	2,84
Gilead Sciences Inc.	2,81
Merck KGaA	2,77
Merck & Co Inc.	2,64
Sanofi	2,57
AbbVie Inc.	2,56
Bayer AG	2,51

... Vi må genopfinde kulturradikalismen

tronfølgen en historisk identitetsmærke, et ikon for kontinuitet, hvor næsten alt andet er til salg eller under forandring.

Fædrelandskærligheden må opdateres i kampen mod nationalistisk propaganda, som vinder frem alle vegne i totalitære former.

Fædrelandskærligheden må bunde i noget, som ingen andre i verden har – nemlig kærlighed til det danske sprog, gennem skønlitteraturen, ikke mindst. Både den gamle og den nye. Og navnlig gennem de bøger, der minder os om, hvor forskellige mennesker kan være, og hvad et indre bevidsthedsliv overhovedet er. For det er netop *det indre liv*, der er på spil, et reflekteret indre liv, som risikerer at gå tabt i udviklingen – og som er helt nødvendigt, hvis man skal tænke selvstændigt og ikke bare følge strømmen.

KVINDERNES ligeværd må opdateres postkolonialt, i interessen for kvinders vilkår i *alle* kulturer og traditioner. Man kan f.eks. fokusere på det tusindårige stigma om 'kvindens urenhed', en nedrevet fordømning i *alle* kulturer. For selvom moderne kvinder gerne arbejder i alle månedens dage, uanset cyklus, så stilles der stadig særlige krav til kvindens sædelighed, hvis hun vil bevare sit rygte rent.

Jødisk ortodoksi og islam helliggør og tabuiserer den kvindelige cyklus for at håndhæve frugtbarheden. Det er uregelmæssigt en kamel at sluge eller gumle på for alle, der tilhører en majoritetskultur, hvor frugtbarheden falder markant.

Helt gratis har højerepopulismen taget PH til indtægt i kampen for nøgenbadning kontra niqab. Dem, der ikke er danskere på den 'rigtige' måde, er blevet bundet på hånd og mund

overhovedet, det hemmelige og dyrebara. Dybden af følelser, der er afgørende for, hvem vi bliver som mennesker. Kampen for langsommelighed i en tid, hvor alle har travlt. Kærligheden er fri. Man skal kunne være sammen med, hvem man vil. Eller lade være. Der er stadig kærlighedskampe på liv og død, der kræver et sprog.

I tomrummet efter den gamle kulturradikalisme og i manglen på en nyorientering har det yderste højre, som nu er mainstream, haft frit spil til at boltre sig i såkaldte 'danske værdier'. Øh, danske? Det er de samme tanker, man finder overalt i Europa med hegner, bomme og liguster. Hvor *dansk* er det? Helt gratis har højerepopulismen taget PH til indtægt i kampen for nøgenbadning kontra niqab. Dem, der ikke er danskere på den 'rigtige' måde, er blevet bundet på hånd og mund.

billeder på nettet er havnet steder, de aldrig havde drømt om, og som de aldrig kan fjerne igen. Men det er jo ikke nødvendigvis pigerne, der skal holde op med at sende billeder. Det er ekskæresterne, der skal lære at være ridderlige.

En bedre kamp værdig end kampen for den længst frigjorte seksualitet. I dag må den gælde villkårene for kærlighedslivet

Når det ikke lige gælder teknologisk fremskridt, men ny menneskelig erkendelse og indsigt, må man ofte gå tilbage i historien for at læse dem på nye måder. Ligesom renaissance tog antikvitetens idealer op til revision.

Georg Brandes er en oplagt inspiration, fordi han skriver imod smålighed, sortsyn og pessimisme og altid tager fat om nædens rod. Der er brug for yngre menneskers engagement for at vide, hvad der er frugtbart fremover. Hvis man konkluderer, at intet fra fortiden kan bruges eller nyfortolkes, er man jo *fucked* som folk.

I Georg Brandes vil man møde et menneske, en jøde, der ikke selv lagde vægt på at være det, fordi han brugte tiden på vigtigere sager. Han rejste rundt i hele Europa og samlede kulturel kapital alle vegne fra, samtidig med at han som 'strålesamler' gik i dybden med den danske kulturarv.

Noget lignende er tiltrængt i dag. Man kan værdsætte, at Lettre International findes i Berlin, et tidsskrift, der samler begavelser alle vegne fra, selvom det ikke kunne gå i Danmark. Eller tilføje, at i dag samler strålerne sig af sig selv på de sociale medier, på alle sprog. Men er der ikke også brug for refleksioner, skrevet på godt dansk, og som ikke kun er af akademisk betydning?

I BERLIN OPLEVER Georg Brandes, at Danmark altid råber højere og højere på »fæstningsværker« (mod tyskerne). »På indsigt råber ingen«. Han bemærker, at det bedste forsvar mod fjenden altid er kendskab til den kultur, man vil kritisere. En vigtig Brandes-inspiration er kam-

Traditionelt har jøden måttet holde for. I dag er det både muslimer og jøden

Også i dag lever de fleste opinionsdannere langt fra vulgaritetens overdrev og hører derfor ikke de ræb, der i den grad betragtes som politisk korrekte – mod kvinder i offentligheden, mod jøder og muslimer.

Racisme er – ifølge Brandes – en form for reaktion, en reaktionær stemning, der angler tidligere frigørelse.

Den massive reaktion i dagens Danmark er uden tvivl udtryk for ressentiment ved 68'ernes fordums indflydelse. Og reaktionen kendetegnes ikke mindst ved en modstand mod kvindernes frigørelse, som betyder, at mange mænd er blevet så usikre. Alt for mange svage mænd finder styrke i at foragte muslimer. Kun de færreste mænd har format til at anerkende kønnenes ligeværd.

REAKTION OG racisme bunder i brandguld misundelse, hævder Brandes. Gælder det også i dag? Kunne det tænkes, at mange 'gammeldanske' mænd misunder muslimer, fordi de ofte ser bedre ud, og danske piger falder for dem? Mange gammeldanske mænd misunder helt sikkert de fordums mønstre, der berettiger manglen en muslim i egen selvforståelse til at undertrykke kvinderne. En ret, som er

nægtet gammeldanskerne, men som de åbenbart ønsker sig tilbage til, inderst inde – ud fra netdiskursen at dømm.

»Når som helst en race er mere afholdende, mere flittig, mindre letsindig end sine omgivelser, vil disse råbe død og forbandelse over dem«, skriver Brandes. Og det er så sandt, også i dag.

Muslimer i Danmark skal jo netop høre for, at de ikke drikker alkohol, at de tager alle de job, ingen andre vil have, fordi man skal arbejde på ubehagelige tidspunkter, muslimske kvinder hånes for ikke at ville give hånd, kramme eller sejl op ad åen.

»REAKTIONEN OG nationalskryderiet i forening pulser til det racehad, der siden Arilds tid har ulmet – i ikke fuldt gennemdannede sind«, skriver Brandes. Det er stadig sandt, og det vil blive værre.

For ifølge en ny Oxford-rapport vil halvdelen af arbejdskraften i USA være overflodiggjort om tyve år af den teknologiske udvikling. Samme tendens vil vise sig – og viser sig allerede – her. Det er klart, at en så dybtgående brydningstid, præget af samfundsskred og udefrakommende forandringer, ingen kan gøre noget ved, forstærker behovet for syndebukke. Traditionelt har jøden måttet holde for. I dag er det både muslimer og jøden.

Kvinder har altid skullet være dygtige end mænd for at opnå tilnærmelsesvist de samme privilegier. På samme måde skal indvandrerne være mere danske end danskerne. Enhver minoritetsdanske, der gør noget kriminelt, bringer sorg og skam over hele sit miljø. Den gensidige mistillid, der kommer af terror & krigsførelse, og som avler mere terror og

mere krigsførelse, bør sættes i relief af fredsringerne om de døde.

BRANDES OPFORDREDE jøderne til at leve mere eksemplarisk end andre mennesker. Men uanset hvordan jøderne opførte sig, hjalp det jo ikke. Der stod alligevel en gasovn klar i den anden ende.

Georg Brandes endte som en skuffet mand. Han blev da eksponent for det, han i sin afhandling om Nietzsche kalder »aristokratisk radikalisme«. »Et folk vil sige den omvej, naturen går, for at frembringe en halv snes store mænd«.

Tankevækkende, at så mange valgte at føle sig ramt, da Klaus Rifbjerg i efteråret opgraderede antallet af begavede mennesker i Danmark fra 10 til 2.000. Resten var dumme.

Da Løff Riffen lidt som den gamle Brandes. Vingeskuet? Jo, det var da godt, at nazismen var blevet bekæmpet – med hundreder af millioner døde og sårede – men det sorte fandtes jo endnu.

Og det sorte skal have modstand. Navnlige i en tid, hvor kvantitet forveksles med kvalitet i alle livets forhold, og der lefler uden lige for populismen: »Send en sms, det er takket være jer, det er for jer, det er jer, der bestemmer«.

Bestemmer hvad?

I bevægelsen mod jøderne skriver Georg Brandes fra Berlin om undertrykkelsen af Lessings ånd, som den kommer til udtryk i 'Nathan den vise', et teaterstykke, der vil forsone religionerne, jødedom, kristendom og islam, oversat af Villy Sørensens til dansk, men aldrig spillet. At sparke liv i en gammel tekst skal der fantasi til. Og mod.

Suzanne Brøgger